

POSTANOWIENIE

Dnia 20 stycznia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz (przewodniczący)

SSN Barbara Myszka

SSN Hubert Wrzeszcz (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa S. K., K. K. i M. S.
przeciwko [...] Bankowi [...] w K.
o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 20 stycznia 2016 r.,
zażalenia powodów na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 2 października 2015 r., sygn. akt I ACa [...],

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Apelacyjny w [...] odrzucił skargę kasacyjną powodów jako niedopuszczalną (art. 398⁶ § 2 k.p.c.).

Z uzasadnienia tego orzeczenia wynika, że wymieniony Sąd wyrokiem z dnia 29 maja 2015 r. odrzucił apelację powódki K. K. (z powodu wniesienia jej po upływie ustawowego terminu), oddalił apelację powodów S. K. i M. S. oraz zasądził od powodów solidarnie na rzecz pozwanej 5 400 zł kosztów postępowania apelacyjnego. Od tego wyroku skargę kasacyjną wnieśli wszyscy powodowie, reprezentowani przez tego samego pełnomocnika procesowego.

Sąd odwoławczy uznał, że skarga kasacyjna nie spełnia wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 1 pkt 1 k.p.c. polegającego na wskazaniu, czy wyrok

został zaskarżony w całości czy w części. Podkreślił, że wskazanie zakresu zaskarżenia wyroku powinno być wyraźne, nie można bowiem domniemywać go na podstawie treści skargi kasacyjnej. Ponadto podniósł, że zawarte w wyroku orzeczenie odrzucające apelację powódki, mające charakter postanowienia zamieszczonego w wyroku, podlega zgodnie z art. 394 § 2 k.p.c. zaskarżeniu zażaleniem, a nie skargą kasacyjną; w tym zakresie doszło zatem do niewłaściwego doboru środka zaskarżenia.

Postanowienie zaskarżyli wszyscy powodowie. Przyznając, że skarga kasacyjna nie zawiera we wstępnej części wskazania, czy wyrok jest zaskarżony w całości czy w części, pełnomocnik powodów zarzucił, iż zakres zaskarżenia nie powinien budzić wątpliwości w kontekście zawartego w skardze stwierdzenia, że wniósł ją „od w/w wyroku”, co należy rozumieć jako zaskarżenie orzeczenia w całości; jego zdaniem jedynie w wypadku częściowego zaskarżenia wyroku „należy zakres ten dookreślić”. Podniósł też, że potwierdzeniem zaskarżenia wyroku w całości jest wskazana w skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia. Zarzucił ponadto, że Sąd błędnie uznał, iż orzeczenie o odrzuceniu apelacji K. K. jest postanowieniem zamieszczonym w wyroku, albowiem „nie sposób z treści wyroku wysnuć takiego domniemania”. W konkluzji zażalenia pełnomocnik powodów wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W orzecznictwie Sądu Najwyższego zostało wyjaśnione, że postępowanie cywilne jako uporządkowany zespół czynności procesowych podejmowanych przez strony i inne podmioty odznacza się znacznym stopniem sformalizowania. Czynności procesowe - dla swej skuteczności - muszą być dokonywane w określonej formie, czasie i miejscu, a więc muszą odpowiadać określonemu wzorcowi ustanowionemu przepisami Kodeksu postępowania cywilnego. Niezgodność z tym wzorcem, wynikająca z niespełnienia przewidzianych ustawą wymagań rodzi różne konsekwencje, niekiedy - w zależności od stopnia sformalizowania i rygoryzmu poszczególnych czynności - nieodwracalne. W wypadku niektórych środków zaskarżenia spełnienie wymagań formalnych stanowi jeden z warunków ich dopuszczalności.

Nie ulega wątpliwości, że skarga kasacyjna jest czynnością wysoce sformalizowaną. Jej formalizm jest w pełni uzasadniony, gdyż skarga ta stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia przysługujący do Sądu Najwyższego od prawomocnych orzeczeń wydanych przez sądy drugiej instancji. Istotnym argumentem na rzecz sformalizowania tej czynności jest także fakt, że realizuje ona przede wszystkim interes publiczny, polegający - mówiąc najogólniej - na ujednoliceniu wykładni, usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych i wspomaganiu rozwoju prawa. Sformalizowaniu skargi kasacyjnej towarzyszy surowy rygorizm; skarga niespełniająca wymagań określonych w art. 398⁴ § 1 k.p.c. podlega odrzuceniu a limine (art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c.)(por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147, z dnia 28 listopada 2006 r., III CSK 365/06, nie publ., i z dnia 11 stycznia 2011, V CSK 272/10, nie publ.)

Zgodnie z art. 398⁴ § 1 k.p.c. skarga kasacyjna – oprócz oznaczenia orzeczenia, od którego została wniesiona, przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia oraz wniosku o uchylenie lub uchylenie i zmianę orzeczenia z oznaczeniem zakresu żądanego uchylenia i zmiany – powinna zwierać jako jeden z elementów konstrukcyjnych, wskazanie, czy orzeczenie, od którego została wniesiona, jest zaskarżone w całości czy w części.

Treść art. 398⁴ § 1 k.p.c. – co podkreśla się w orzecznictwie – nie budzi wątpliwości. Wszystkie wymagania stawiane skardze kasacyjnej zostały określone w sposób przejrzysty, zupełny i wystarczający, a konstrukcja przepisu - gramatyczna i logiczna - jest jasna; każde wymaganie ma - ze względu na swą funkcję procesową - być samodzielny i odrębny, musi być zatem spełnione oddzielnie, niezależnie od innych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2006 r., III CSK 365/06). Wyjaśniono także, że z względu na charakter postępowania kasacyjnego i stopień jego sformalizowania oraz wymaganie sporządzenia skargi kasacyjnej przez profesjonalnego pełnomocnika procesowego nie jest dopuszczalna wykładnia zakresu zaskarżenia i jego kierunków, ten element skargi powinien być bezpośrednio i jednoznacznie sformułowany przez profesjonalnego pełnomocnika, a nie pozostawiony Sądowi Najwyższemu do ustalenia w drodze wykładni (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16

października 1997 r., II CKN 404/97, OSNC 1998, nr 4, poz. 59, z dnia 21 marca 2000 r., II CKN 711/00, OSNC 2000. Nr 7-8, nr 151, z dnia 13 października 2005 r., II PZ 39/05, OSNP 2006, nr 17-18, poz. 274, i z dnia 11 stycznia 2011 r., V CSK 272/10, nie publ.).

Mając na względzie powyższe nie można podzielić stanowiska skarżących, że skarga kasacyjna spełnia przewidziane w art. 398⁴ § 1 pkt 1 k.p.c. konstrukcyjne wymaganie polegające na wskazaniu, czy orzeczenie, od którego została wniesiona, jest zaskarżone w całości czy w części. Nie czyni zadość temu wymaganiu zawarte w skardze kasacyjnej – po oznaczeniu zaskarżonego wyroku – stwierdzenie, że została ona wniesiona „od w/w wyroku”, przepis art. 398⁴ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga bowiem wyraźnie wskazania, czy orzeczenie zostało zaskarżone w całości czy w części. Wykładnia zakresu zaskarżenia i jego kierunków – jak wskazano wyżej – jest zaś niedopuszczalna. Dlatego podjęta w zażaleniu próba wykazania, że w ocenie skarżących można w drodze odpowiedniej wykładni skargi kasacyjnej ustalić zakres zaskarżenia wyroku nie mogła odnieść zamierzonego skutku.

Nieuzasadniony jest także zarzut kwestionujący odrzucenie skargi kasacyjnej jako niedopuszczalnej od zawartego w zaskarżonym wyroku odrzucenia apelacji powódki K. K.. Orzeczenie to ma bowiem – wbrew stanowisku skarżącej – charakter postanowienia zamieszczonego w wyroku. Z uzasadnienia tego orzeczenia wynika jednoznacznie, że apelacja powódki została odrzucona na podstawie art. 373 w związku z art. 370 k.p.c. z powodu wniesienia jej po upływie ustawowego terminu. Apelacja nie kwalifikowała się zatem do rozpoznania ze względów formalnych, w takim zaś wypadku sąd wydaje postanowienie o odrzuceniu apelacji, wyrok jest bowiem zarezerwowany dla rozstrzygnięć merytorycznych. Na postanowienie o odrzuceniu apelacji przysługuje natomiast zażalenie, a nie skarga kasacyjna (art. 394¹ § 2 k.p.c.). Należy także przypomnieć, że zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem przepis art. 130 § 1 zdanie drugie k.p.c. nie znajduje zastosowania w sytuacji, gdy adwokat (radca prawny) obleka środek zaskarżenia w formę skargi kasacyjnej zamiast nadać mu kształt i znamiona zażalenia, ponieważ mamy wtedy do czynienia – jak trafnie przyjął Sąd odwoławczy – nie z mylnym oznaczeniem pisma procesowego, lecz z dokonaniem innej

czynności procesowej; taka skarga kasacyjna podlega odrzuceniu jako niedopuszczalna (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2000 r., V CZ 28/00, nie publ., i z dnia 24 listopada 2004 r., V CZ 121/04, nie publ.).

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji postanowienia (art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.).

I.n